

قوانینی برای سگ‌گردانان

پاسخ به ابهامات و پرسش‌ها درباره نگهداری از سگ و سگ‌گردانی

۱۴

ممنوعیت سگ‌گردانی در پارک‌های تهران

ورود حیوانات خانگی در بوستان‌های پایتخت ممنوع بوده و برای جلوگیری از آن تابلوهایی نصب شده است

۱۶

همیشه برای اجتماع

عکس: همشهری/خاتون‌راله

«نه» به آپارتمان‌نشینی سگ‌ها

نتایج نظرسنجی همشهری نشان می‌دهد اکثریت شهروندان موافق وضع قانون علیه سگ‌گردانی هستند

گزارش

سرور سادات قاضی‌زاده
مدیر پژوهش

مرکز پژوهش مؤسسه همشهری، در آخرین نظرسنجی خود سراغ موضوع نگهداری از حیوانات خانگی در منزل و سگ‌گردانی در فضاهای عمومی شهری رفته است. این نظرسنجی به صورت تلفنی و با استفاده از نمونه‌گیری تصادفی طبقه‌بندی شده از ۲۲ تا ۲۳ خرداد ۱۴۰۲ انجام شده که در آن از ۲۳۰ نفر از شهروندان تهرانی بالای ۱۵ سال نظرسنجی شده است.

طبق آمارها و البته مشاهدات میدانی، هر روز به تعداد دارندگان حیوانات خانگی به‌ویژه سگ و گربه در محیط آپارتمان‌ها و مجتمع‌های مسکونی افزوده شده و در کنار آن به‌صورت وسیع‌تری شاهد پدیده سگ‌گردانی در معابر و مکان‌های عمومی شهر هستیم که آسیب‌ها و اضطراب‌های فراوانی را به همراه داشته است. اهمیت و ضرورت موضوع اقتضا می‌کرد تا در قالب یک کار علمی، دیدگاه شهروندان در این خصوص ارزیابی شود تا پس از آن بتوان نسبت به تحلیل و مطالبه موضوع اقدامات دقیق‌تر و مؤثرتری انجام داد.

میزان علاقه شهروندان به نگهداری از حیوانات خانگی

نگهداری از حیوانات خانگی توسط همسایگان

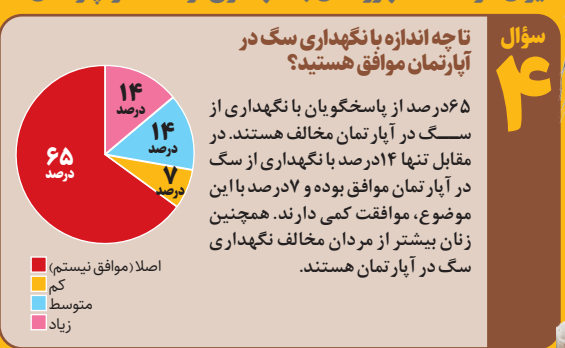

سؤال

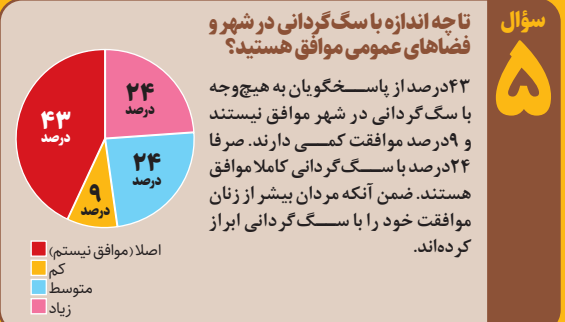
میزان رواج نگهداری از حیوانات خانگی از نگاه پاسخگویان

میزان موافقت شهروندان با نگهداری از سگ در آپارتمان

میزان موافقت با سگ‌گردانی در شهر و فضاهای عمومی

میزان موافقت با تعیین مقررات و ایجاد محدودیت

نکته

اولین قانون نگهداری از سگ‌ها

قانونگذاران ایران در سال ۱۳۰۴ تصمصم گرفتند برای همراه داشتن سگ، نظام قانونی وضع کنند تا از بروز خطرات احتمالی که در حال گسترش بود، جلوگیری شود. نمایندگان مجلس شورای ملی در آیین‌نامه جلوگیری از بیماری‌های هاری و امسور خلایق که ذیل ماده ۲۷۶ قانون مجازات کیفر عمومی، مصوبه‌ای تصویب کردند که مشتمل بر ۱۶ ماده بود. این قانون کلی با توافق وزارت دادگستری و وزارت کشور نوشته شد و به شرح موارد نگهداری از سگ پرداختند.

نکته

طرحی که روی زمین ماند

در سال ۱۳۸۹ مجلس شورای اسلامی باز هم به فکر قانونگذاری برای همراه داشتن سگ‌ها افتاد که به خاطر اولویت‌های متعدد، ایده این قانونگذاری به جای نرسید. در سال ۱۳۹۳ هم ۳۲ تن از نمایندگان مجلس با تقدیم طرحی خواستند قانونی را به تصویب برسانند که همراه داشتن سگ در معابر عمومی مشمول جریمه‌های نقدی سنگین و حتی مجازات حبس شود که آن هم به جایی نرسید و تنها مواد قانونی که برای سگ‌ها و خسارات جانی و مالی احتمالی که این حیوانات برای دیگران ایجاد می‌کنند، همچنان برخی از مواد قانون مجازات اسلامی مصوب ۱۳۹۲ (با اصلاحات نهایی ۱۳۹۶) باقی ماند.

نکته

تنها متن حقوقی

قانون مصوب سال ۱۳۹۲ در حال حاضر نیز تنها متن حقوقی است که تعیین می‌کند همراه داشتن سگ با آثار همراه داشتن سگ برای صاحب آن، چه نظم و نسقی دارد. طبق این قانون اگر حیوان یک فرد، آسیبی به شخص دیگری وارد کرد، چگونه درباره آن تصمیم‌گیری می‌شود. در برخی مواد این قانون، به‌عنوان مثال از سگ نام برده شده و شرایط مجازات صاحب سگ را مشخص کرده است.

نکته

شرایط حقوقی برای سگ‌ها

قوانین نگهداری از حیوانات خانگی مانند سگ هم از دیرباز در حقوق اسلامی شناخته شده بوده است. مانند آنکه برای کشتن انواع سگ از جمله سگ مزرعه و سگ گله و امثال آن در شرع، کفاره و دیه تعیین شده‌ای و شرایط حقوقی خرید و فروش این حیوان مشخص شده است. همچنان نیز مجریان حقوق اسلامی با تأکید بر شیوه‌های به دور از حیوان‌آزاری سعی در احقاق حقوق شهروندانی دارند که در مواجهه با حیوان و سگ در سطح شهر دچار مشکل و خطر می‌شوند.

یادداشت

نگاه ابزاری به هم‌خانگی با سگ‌ها

در حالی که جو بایدن، رئیس‌جمهور منتخب آمریکا با سگ نژاد ژرمن شیرد خود راهی کاخ سفید می‌شود، دونالد ترامپ، رئیس‌جمهور سابق یک سگ را نماد قهرمانی آمریکا معرفی می‌کند و سگ پر تغالی باراک اوباما یکی از محبوب‌ترین موجودات این کاخ به‌شمار می‌آید، تعجبی ندارد که در کشورهای غربی، سگ هم‌خانه‌سپاری از شهرت‌مندان شده است. در این کشورها که بسیار پیش‌آمده فرهنگ قربانی سیاست‌شود، اگر فعالان سیاسی برای جلب توجه هواداران نامزدهای مورد علاقه خود و نوجوانان رأی‌اولی، توله‌سگ‌های خود را به محل رأی‌گیری ببرند، موضوع عجیب و غریبی نیست.

متولیان سلامت و فرهنگ این کشورها هم با این نگاه ابزاری سیاست‌بازان به همه‌اشیا و موجودات عالم از جمله حیوانات، حق دارند در مورد خطرات هم‌خانه‌شدن این حیوان با انسان‌ها هیاهو نکنند و با سکوتی آگاهانه به تماشای پیامدهای نامبارک هم‌نشینی سگ‌ها با نوجوانان و جوانان بنشینند.

آنها خوب می‌دانند نسل امروزشان به‌دلیل سرباز زدن و گریزان بودن از تشکیل خانواده و داشتن سر و همسر به تنهایی دچار شده و هم‌نشینی، هم‌سفرگی و گشت‌وگذار با سگ‌های تربیتی جذاب را برای پرکردن این خلأهای عاطفی برگزیده است... آنها خوب می‌دانند روابط عاطفی در کشور آنها مدت‌هاست رنگ باخته، پیوندهای خویشاوندی و علقه‌های همسایگی و همشهری و هم محلی بودن سال‌ها پیش از هم‌گیخته و پناه بردن به حیوانات از همین کمبودها ناشی می‌شود. اما از آنجا که به حکم همه قوانین نوشته و نانوشته این کشورها، باید در علم، فرهنگ، ادبیات، سلامت و... به احکام سیاست‌بازان سر بسپرد و بی‌چون و چرا تابع باید و نبایدهای سیاسی آنها باشند، هم‌سفرگی و هم‌بازی بودن جوانان با سگ‌ها و پذیرش این موجودات به‌عنوان جزئی جدانشدنی از خانواده‌های غربی هم به‌سادگی پذیرفته شده و در فرهنگ این کشورها نهادینه می‌شود.

اما موضوع در کشور و فرهنگ ما تفاوت دارد. فرهنگ کشور ما بر اصول و احکام دینی استوار است که هیجان‌ات و احساسات را به تبعیت از عقل دعوت می‌کند و دین را چراغ راه عقل می‌داند. در این فرهنگ باید از رفتارهای هیجانی و غیرعقلانی که با احکام دین نیز تطابق و هم‌نواپی ندارند و سرانجام شان به خسران و پشیمانی می‌انجامد، دوری کنیم. بنابراین در مورد شیوه هم‌زیستی با حیوانات از جمله سگ‌ها هم همین رویه حاکم است و باید عقل و دین تأیید کنند که هم‌نشینی و دل‌بستگی اغراق‌آمیز و غلو شده انسان‌ها به سگ‌ها ضرر و زبانی ندارد تا بتوانیم زندگی در کنار این موجودات را به شیوه و مدلی که به تقلید از غرب در میان بعضی از خانواده‌ها و جوانان امروزی رایج شده در جامعه بپذیریم. لازم است جوانب مثبت و منفی این موضوع را با محک‌ها و معیارهای عقلی و دینی سبک و سنگین کنیم تا به‌وضوح بفهمیم و بن‌بست‌های دنیای غرب گرفتار نشویم.

حالا اگر بخواهیم به رأی عقل سلیم رجوع کنیم ناگزیر به یافته‌های علم پزشکی می‌رسیم که براساس آنها بیماری‌های مختلفی مانند سالمونلوز، عفونت‌های پوستی و کبدی، بیماری‌های انگلی، هاری و... از طریق سگ به انسان منتقل می‌شود و با نگهداری سگ در خانه همه افراد خانواده به‌ویژه کودکان و سالمندان در معرض انواع عفونت‌ها و آلرژی‌ها قرار می‌گیرند.

اگر هم از تعالیم دین اسلام کسب تکلیف کنیم به احکام متعددی می‌رسیم که هم‌نشینی و هم‌سفرگی با سگ را مذموم و ناپسند دانسته‌اند و حکم به نجس بودن این حیوان داده‌اند. در این احکام با آنکه به مهربانی با سگ‌ها، رعایت حقوق آنها و پرهیز از آزار و اذیت این حیوان سفارش شده، مسلمانان از رفتارهایی مانند بوسیدن و در آغوش گرفتن سگ‌ها، غذا خوردن با آنها و خوابیدنشان در کنار انسان‌ها نهی شده‌اند.

حالا اگر این احکام دینی و عقلی را کنار هم قرار می‌دهیم به فرهنگ اصیل ایرانی-اسلامی خود می‌رسیم که فرستگ‌ها با فرهنگ سیاست‌زده غربی تفاوت دارد. در این فرهنگ سفره روی زمین پهن می‌شود تا اعضای خانواده صمیمانه در کنار هم بنشینند و در فرصت اندک غذا خوردن خستگی‌ها، نامهربانی‌ها و مشکلات زندگی را از تن و جان‌شان بکنانند. در این فرهنگ مکانی که در آن نماز گزارده می‌شود، باید پاک و به دور از آلودگی و نجاست باشد. در این فرهنگ خانه و کانون خانواده مقدس است و باید از نوع آل‌پندگی محفوظ بماند. در این فرهنگ مبتنی بر عقل و دین، سگ‌ها هم‌تراز انسان شمرده نمی‌شوند تا آنها را به‌عنوان اعضای خانواده خود بپذیریم و تصور کنیم این موجودات زبان بسته که فقط به حکم غریزه رفتار می‌کنند، می‌توانند نقش و جایگاه بی‌بدیل فرزند یا سایر اعضای خانواده را بر عهده بگیرند. در این فرهنگ اسلامی همه اجزای خلقت در محل و مکان شایسته خود قرار می‌گیرند تا عوارضی که بر اثر زیر پا گذاشتن آموزه‌های عقلی و دینی گریبانگیر غرب شده از جوامع اسلامی دور بماند.

گرافیک: همشهری / علی کاطلی

گرافیک: همشهری / علی کاطلی